

Politik Bilim

OECD'nin Biyoteknolojide Politika Gündemi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

OECD'nin **Biyoteknoloji İç Koordinasyon Grubu** tarafından yayımlanan 30 Nisan 2008 tarihli Haber Mektubu [**OECD Biotechnology Update**] elime ulaştığında içindekileri şöyle bir taradım; hemen hepsi ilginç. 1993'te kurulmuş olan Biyoteknoloji İç Koordinasyon Grubu, OECD'nin, 'tarım', 'bilim, teknoloji ve sanayi', 'çevre' ve 'ticaret' gibi farklı sektörlerde yürüttüğü programların biyoteknoloji ortak tabanında toplanabilecek bölümleriyle ilgileniyor ve koordinasyonu sağlıyor. Yayımladığı Haber Mektubu'ysa, biyoteknolojideki gelişmeler ve OECD'nin biyoteknoloji ile ilgili son faaliyetleri hakkında bilgi veriyor.

Mektup'ta yer alan, biyoteknolojideki gelişmelerle ilgili bir haberi aktarayım. "**Sentetik Biyoloji**" başlıklı haber şöyle: "*Bugün bilim insanları gen dizilimleri ve manipülasyonunu konu alan bilimsel çalışmaların ötesinde yeni canlı türleri yaratma yolundadırlar. 'Sentetik biyoloji' öngörülen belirli işlevleri yerine getirmek üzere doğal dünyada var olmayan yeni biyolojik parça, aygıt ve sistemlerin tasarım ve konstrüksiyonunu, ve mevcut biyolojik sistemlerin yeniden tasarımını ifade eder. (Örneğin, ihtiyaç duyulan proteini üretebilen osilatörlerin [protein komplekslerinin] geliştirilmesi vb.)...*

"Bilim insanları, 2-5 yıl içinde herhangi bir virüsü sentezlemenin mümkün olacağını tahmin ediyorlar. 5-10 yıl içinde basit bakteri genomları rutin olarak sentezlenebilecek ve 'tasarımcı genom' konstrüksiyonu sıradan bir iş haline gelecektir. Bu 'tasarımcı genomlar' boş bakteriyel hücrelerin içine sokulacak ve böylece kendi kendisini çoğaltabilen, yeni canlı organizmalar elde edilecektir. Sentetik biyolojiyle uğraşan başka bazı biyologlar da mevcut organizmaların genetik yapılarının konfigürasyonunu değiştirerek yüksek değere sahip ilâç ve kimyasalların imal edilebileceğini ümit ediyorlar."

Tabii, haberin devamında da belirtildiği gibi, sentetik biyolojideki bu gelişmeler, üstesinden gelinmesi gereken pek çok sorunu politika gündemine taşıyor. Mektuptaki bir başka başlık: "**2030'a Doğru Biyoekonomi: Bir Politika Gündemi Tasarımı...**" 'Biyoekonomi' kavramından daha önce de söz etmiştim. Burada da basit bir tanımını vermişler: "*Biyoekonomi, biyolojik ürün ve süreçlerin keşfi, geliştirilmesi, üretilmesi [geliştirilen süreçse uygulanması] ve kullanılmasıyla ilgili ekonomik faaliyetler dizisidir.*" Verilen haberse şu: "*Gelecekte biyoteknolojinin sağlığı geliştireceği, tarımsal ve sınaî üretkenliği yükselteceği ve çevresel sürdürülebilirliği artıracığı beklenmektedir. 'Uluslararası Gelecek Programı' çerçevesinde yürütülen '2030'a Doğru Biyoekonomi' çalışmasında, hükümetlerin biyoekonomi stratejilerini [izleyecekleri yol haritalarını] belirlemelerinde onlara yardımcı olmak üzere, uzun dönemli 'trend analizleri' yapılmaktadır.*"

Haberin devamında şöyle bir not var: "*Bazı proje sonuçları farklı faaliyet alanlarını bir bütün olarak kapsayan bir biyoekonomi geliştirilmesi gerektiğine işaret ediyor. Bir alanda yapılan keşifler diğer alanlarda da uygulanabilmeli. Tıpkı, kanser tedavisi için geliştirilen bir gen teknolojisinin çeşitli tarımsal ürünlerin verimini artırmak için kullanılabilmesinde olduğu gibi. Bununla birlikte, bu örtüşmelere rağmen, uygulamaya özgü düzenleyici kurallar, teknikler ve pazar dinamikleri nedeniyle, tarım, sağlık ve sanayi ile ilgili biyoteknolojilerde farklı gelişme yörüngelerinin izlendiği görülmektedir. Uygulama alanlarının hem kendi içlerinde hem de aralarında bütünleşmeyi önleyen engellerin varlığı, üstesinden gelinmesi gereken bir sorun olarak geleceğe dönük politikaların gündemindedir.*"

Bunları okuyunca, belki de, ‘‘Türkiye OECD’ye üye bir ÷lke olduğuna göre, bizim hükümetimiz de bu ‘2030’a Doğru Biyoekonomi’ çalışmasından mutlaka yararlanacaktır ve kendi biyoekonomi stratejisinin, dolayısıyla da biyoteknolojide izleyeceği yolun doğrulamasını yapacaktır.’’ diye düşündünüz. Gerçekten böyle bir şey aklınızdan geçmişse, bilin ki, o sizin iyi niyetinizdendir... Olmayan bir stratejinin doğrulaması yapılabilir mi?

CBT. 04 Temmuz 2008